

הכנסת העשרים וחמש

יוזמת: חברת הכנסת חוה אתי עטייה

4820/25/פ

הצעת חוק זכויות העיוור, התשפ"ד–2024

- הגדרות 1. בחוק זה –
- "דמי ליווי" – מענק חודשי המשולם לעיוור על ידי משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, לשם סיוע בניידות ולהקלת ההשתלבות בחברה;
- "עיוור" – מי שמחזיק או זכאי להחזיק בתעודת עיוור לפי חוק שירותי הסעד, התשי"ח–1958¹;
- "השר" – שר העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים.
- דמי ליווי לעיוור 2. (א) על אף האמור בכל דין, עיוור זכאי לדמי ליווי בשיעור אחיד לפי השיעור הגבוה ביותר המשולם לעיוור ערב תחילתו של חוק זה ובתעריף הקבוע בהסכם הניידות לחסר רישיון, לרבות כל ההטבות הנלוות כאמור בהסכם עצמו.
- (ב) עיוור הזכאי לגמלת ניידות לפי חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה–1995², כנוסחו בחוק זה, לא יהא זכאי לדמי ליווי כאמור בסעיף קטן (א).
- דמי כניסה למופעים 3. (א) עיוור ואדם המתלווה אליו לצורך מתן עזרה, זכאים להנחה בשיעור של 75% מדמי כניסה לתערוכות, למוזיאונים ולמופעי תרבות ואמנות, לפי כללים, מבחנים ותנאים שיקבע השר, בהתייעצות עם שר התרבות והספורט ובאישור ועדת העבודה והרווחה של הכנסת; בתקנות כאמור ייקבעו סוגי גופים החייבים במתן ההנחה למופעים כאמור שבאמצעותם יתבצע המימון לפי הוראות סעיף קטן (ב).

¹ ס"ח התשי"ח, עמ' 103.
² ס"ח התשנ"ה, עמ' 210.

- (ב) שר האוצר יתקשר בהסכמים עם נותני הנחה לפי חוק זה למימון ההנחה הניתנת לעיוור ולאדם המתלווה אליו לפי הוראות חוק זה.
4. דמי כניסה לגנים לאומיים ולשמורות טבע
- עיוור ואדם המתלווה אליו לצורך מתן עזרה, זכאים להנחה בשיעור של 75% מדמי כניסה לגנים לאומיים ולשמורות טבע כהגדרתם בחוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה, התשנ"ח-1998³, ולמקום מוסדר כהגדרתו בסעיף 42 לחוק העתיקות, התשל"ח-1978⁴.
5. תדפיס בנק
- עיוור זכאי לקבל מהבנק, לבקשתו, תדפיס חודשי המודפס בכתב ברייל, ללא תשלום נוסף.
6. עדיפות בקבלה בבתי אבות ובדיוור מוגן
- עיוור יהיה זכאי לעדיפות בקבלה בשיכון בבית אבות שבבעלות המדינה; המדינה תשתתף בהוצאת שיכונו בשיעור שייקבע בתקנות וזאת מבלי לגרוע מזכותו של העיוור להטבות בארנונה ומים שהיה זכאי להן לו היה גר בקהילה בדיוור עצמאי; לעניין זה, "בית אבות" – מקום מגורים קבוע לשלושים אנשים לפחות שגילם מעל 65 שנים, שניתן לו רישיון על פי חוק הפיקוח על מעונות, התשכ"ה-1965⁵.
7. אי מתן כפל הנחה
- (א) עיוור הזכאי להנחה לפי חוק זה וזכאי גם להנחה לפי כל דין או הסכם אחר, באותו עניין, יהיה זכאי להנחה בשיעור הגבוה מביניהן; בסעיף זה, "הנחה" – לרבות פטור מלא או חלקי מתשלום, הפחתה של מחיר או אגרה מוקטנת.
- (ב) בכפוף להוראות סעיף קטן (א), אין בחוק זה כדי לפגוע בכל זכות או הטבה הניתנות לעיוור על פי כל דין או הסכם.
8. תיקון חוק הביטוח הלאומי
- בחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995⁶, בסעיף 406, אחרי פסקה (5) יבוא:
- "(6) הטבות שלפי ההסכם בדבר גמלת הניידות, יחולו גם על עיוור, בשינויים המחויבים."
9. תיקון חוק מס ערך מוסף
- בחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975⁷, אחרי סעיף 43 יבוא:

³ ס"ח התשנ"ח, עמ' 202.

⁴ ס"ח התשל"ח, עמ' 76.

⁵ ס"ח התשכ"ה, עמ' 48.

⁶ ס"ח התשנ"ה, עמ' 210.

⁷ ס"ח התשל"ו, עמ' 52.

"החזר מס לעיוור 43ג. (א) עיוור יהיה זכאי להחזר המס ששילם בעת

רכישת טובין שאושרו לעניין זה, בבית עסק, אחת לשלוש שנים כאשר בידי חשבונית מס שהוצאה כדין; החזר המס יינתן בהתאם להוראות שיקבע השר בתקנות.

(ב) השר רשאי לאשר בתי עסק לעניין סעיף זה, לפי כללים שיקבע; אחת לשנה יפרסם השר ברשומות את רשימת בתי העסק שאושרו באותה שנה וכן את רשימת בתי העסק שאישורם לעניין זה בוטל באותה שנה.

(ג) לעניין סעיף זה, "טובין", כל אחד מאלה –

(1) פקסימיליה;

(2) רדיו טייפ;

(3) מכונת ברייל;

(4) קורא אופטי המיועד לשימוש עיוורים.

10. תיקון פקודת מס הכנסה בפקודת מס הכנסה⁸, בסעיף 9(5)(ב), במקום "300,000 שקלים חדשים" יבוא "340,000 שקלים חדשים".

11. השר ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי, באישור ועדת העבודה והרווחה של הכנסת, להתקין תקנות לביצועו, לרבות לעניין תנאי הזכאות לדמי ליווי.

12. תקנות ראשונות לפי סעיפים 3, 6 ו-9 יותקנו עד סוף שנת 2025.

13. תחילתו של חוק זה חצי שנה מיום פרסומו.

דבר ה ס בר

הצעת החוק נועדה להעניק לציבור העיוורים הטבות והקלות בנושאים שונים – ובהם תשלום דמי ליווי בשיעור אחיד לכל העיוורים, בשונה מהמצב כיום בו התשלום נעשה לפי קבוצות שונות הזכאיות לסכומים שונים. מוצע כי כלל ציבור העיוורים יקבל את אותו הסכום, הגבוה, ללא קשר להיותם עובדים או לאו.

מוצע לתת לעיוור ולאדם המתלווה אליו לעזרתו הנחה בשיעור של 75% בכניסה לתערוכות, מוזיאונים

⁸ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120.

ומופעי תרבות ואמנות, וכן בכניסה לגנים לאומיים, שמורות טבע ואתרים. כמו כן, מוצע כי תדפיס בנק חודשי יינתן ללא עלות לעיוור, לפי בקשתו, בכתב ברייל. עוד מוצע כי לעיוור תינתן עדיפות בקבלה לבית אבות של המדינה.

כיום ציבור העיוורים מקבל סיוע מהמוסד לביטוח לאומי בתחומים שונים, ברם, קיים לגביהם קיפוח משמעותי בנושא גמלת הניידות שהם אינם זכאים לקבל. זאת על אף שהם נזקקים להוצאות ניידות לא פחות מנכים שיש באפשרותם לנהוג ברכב ולכן מוצע תיקון מתאים לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995.

נכותו של העיוור אינה נופלת בחומרתה מנכותם של בעלי מומים אחרים, הצעת חוק זו נועדה להשוות את מצבם של העיוורים למצבים של נכים אחרים ולהקל במידת האפשר על חייו של העיוור. לאור מצוקתם הקשה של ציבור העיוורים, ילדים ומבוגרים כאחד, הסובלים מנכות ייחודית קשה ביותר ומהפליה ביחס לציבור הנכים הכללי, מוצע להקנות להם זכויות ייחודיות ולהשוות את תנאיהם לכלל ציבור הנכים.

הטבות וזכויות אלה, כפי שגובשו בהצעת החוק, יקלו על ציבור העיוורים במציאת תעסוקה ועזרה בניידות ובחיי היומיום.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
י"ח בתמוז התשפ"ד (24.07.2024)